

«Over dørstokken» om friluftsliv, universell utforming og nærmiljø

Ny nasjonal standard for
universell utforming av uteområder
v/Britt Stokke Lønaas

Haugesund
onsdag 2. november 2011

Standard Norge

- Privat og uavhengig medlemsorganisasjon
- Etablert i 2003
- Utvikler standarder på de fleste områder i samfunnet
- Fastsetter årlig ca. 1200 nye Norsk Standard
- Norges medlem i CEN og ISO



Hva er en standard?

En standard er et frivillig avtaledokument som beskriver en vare, tjeneste og/eller en arbeidsprosess

Standardisering er prosessen som leder frem til dokumentet

Bygger på prinsipper om åpenhet, frivillighet og konsensus

Bakgrunnen for uuu-prosjektet



- Økt oppmerksomhet på universell utforming
- Handlingsplaner og referansegrupper
- Erfaringer fra byggeområdet (NS 11001- 1 og 2:2009)
- Erfaringer fra Tilgjengelige reiselivsmål (NS 11010:2008)
- Uteområder er organisert som eget prosjekt:
"Universell utforming av opparbeidete uteområder"
- Mandat
- Standardiseringskomite SN/K289 UUU

SN/K 289 UUU



Bærum kommune
Friluftsrådernes landsforbund
Direktoratet for naturforvaltning
Norges Handikapforbund
Norges Blindeforbund
Oslo kommune/Friluftsetaten og NLA
Fagus
Den norske turistforening
Statens vegvesen/Vegdirektoratet
Boligprodusentene
Husbanken Region Vest
Undervisningsbygg Oslo Kommune
Helsedirektoratet, avd. Miljø og helse
Omsorgsbygg Oslo Kommune
Bygningstekniske etat
Standard Norge

Karen K.P. Gunleiksrud (leder)
Morten Dåsnes (nestleder)
Nils-Yngve Berg
Steinar Myrdal
Hege Korsmo-Henrichsen
Cathrine Løken
Hege Abrahamsen
Anne Mari Aamelfot Hjelle
Jan A. Martinsen/Ingrid Øvsteng
Lars Myhre
Eli Clarke
(Harald Myhre)
Marianne Bjerke
Jan Tore Lindskog
Amir Vaghei
Britt Stokke Lønaas

Status for NS 11005 Universell utforming av opparbeidete uteområder

- Komitearbeidet har pågått 2008 - 2011
- Utkast har vært på høring i 2011
- Komiteen har behandlet høringssvarene og konsensus oppnådd juni 2011
- Intern redaksjonell prosess før fastsettelse som Norsk Standard er i sluttfasen
- NS 11005:2011 er målet

Norsk Standard NS 11005:2011



Norsk Standard
NS 11005:2011



ICS
Språk: Norsk

Universell utforming av opparbeidete uteområder Krav og anbefalinger

Universal design of developed outdoor areas
Requirements and recommendations

© Standard Norge. Henviselse om gjengivelse rettes til Standard Online AS. www.standard.no

«Opparbeidet uteområde»

Areal som er tilgjengelig for publikum og som er planlagt, kultivert og/eller tilrettelagt for utendørsaktiviteter, opphold, rekreasjon og naturopplevelse



Foto: Britt Stokke Lønaas

Noen prinsipper for uuu-arbeidet

- Utgangspunkt i styrende dokumenter (lover etc.)
- Standarden skal være et verktøy
- Viktig å vektlegge terminologi – definisjoner
- Tar utgangspunkt i områder
- Ulike funksjonsnedsettelse
- Helhetlig tankegang – uu i hele «reisekjeden»
- Universell utforming og tilgjengelighet
- Inneholder krav og anbefalinger – skal og bør

Utfordringer

- Forhold og tilpasning til lover, forskrifter, retningslinjer håndbøker og veiledninger
- Ny plan- og bygningslov (PBL)
- Ny teknisk forskrift (TEK)
- Mange fagmyndigheter og ulike fagmiljøer - «ulike verdensbilder og stammespråk»

NS 11005 - innhold og struktur



Forord og orientering

1. Omfang
 2. Definisjoner
 3. Normative referanser
 4. Orientering om ulike funksjonsnedsettelse
 5. Krav til planlegging, utførelse og tiltak, elementer og utstyr
 6. Uteområder i tilknytning til bebyggelse og anlegg
 7. Grønnstruktur
 8. Tilrettelagte natur- og friluftsområder
 9. Samferdselsanlegg
- Tillegg (informativt) - Litteratur

6. Uteområder i tilknytning til bebyggelse og anlegg



- Generelt
- Lekeområder og lekeplasser
- Skolegårder og barnehager
- Nærmiljøanlegg
- Fellesområder for uteliv og rekreasjon i boligområder
- Grav- og urnelunder

Valg av løsninger og utfordringer



Tilgjengelighet og brukbarhet?



Foto: Britt Stokke Lønaas



Foto: Britt Stokke Lønaas



7. Grønnstruktur

- Generelt
- Naturområder
- Turdrag
- Friområder
- Parker

Tiltak, elementer og utstyr



8 Tilrettelagte natur- og friluftsområder

- Generelt
- Turveiområder
- Badeplasser
- Fiskeplasser
- Båtfartsområder
- Stier og skiløyper/lysløyper
- Kulturminner og kulturmiljø i uteområder
- Verneområder (natur- og landskapsvern)

Kun for noen eller for alle?



Krav om snusirkel, hvileplan,
tverrfall, stigning etc?



Eks fra natur- og friluftsområder



Krav til badeplassen
Krav til håndlist
Krav til badeplattform



Utfordringer og sentrale diskusjoner!



Grad av tilrettelegging?
Helningsgrad på
gangatkomst?
Skal vi følge TEK eller
gå lengre?
Hva med helningsgrad
på turveier?

Utfordringer!



Astma og allergi

**Fjerning av all
allergifremkallende
vegetasjon innenfor
100m?
Ved nyplantning?**



Erfaringer fra standardiseringsarbeidet



- Stort spenn i type uteområder
- Topografi
- Årstidsvariasjoner
- Allergifremkallende vegetasjon
- Tilgang og deltakelse
- Tilrettelegging - kultur- og naturvern?

Viktig prinsipp i standarden



Alle skal ha tilgang og mulighet til å bruke uteområdene - sammen med andre, men dette betyr ikke at alle skal ha tilgang til alt, overalt

For eksempel handler det om å skape **områder** for lek og fritid der barn kan leke, delta og være sammen med andre

«Tilgjengelighet – brukbarhet – opplevelsesverdi»

Bruk av standarden?



- Målgruppen er tiltakshavere, planleggere, prosjekterende og utførende
- Kan også være nyttig for forvaltere, ulike fagmiljøer og brukergrupper
- Kan brukes som underlag for virksomhetenes strategier og handlingsplaner for uu og som underlag for avtaler/kontrakter (som referanse)
- Kan også anvendes på andre uteområder enn de som er spesielt nevnt i standarden.

Det er mulig å finne løsninger!



Foto: Marianne Bjerke



Foto: BSL

Ønskelig med mer informasjon?
vennligst kontakt
Standard Norge v/Britt Stokke Lønaas
bsl@standard.no
Tlf. 67 83 86 54
www.standard.no